

پیشینه گرمابه های تاریخی قزوین و معماری حمام قجر

دکتر فریدون ناهیدی آذر¹، علیرضا کریمی²، رضا کریمی^{3*}، مهتاب اصلان
بیگی⁴

سید مهدی حاج سید رضی⁵، پروانه ذر نشان⁶، مهناز ذوالقدری⁷

- 1- استادیار دانشگاه آزاد اسلامی واحد شبستر، Doktor.Nahidi@yahoo.com
- 2- دانشجوی کارشناسی ارشد دانشگاه آزاد اسلامی، Reza2007_Karimi@yahoo.com
- 3- دانشجوی کارشناسی ارشد دانشگاه آزاد اسلامی، RezaKarimi1008@yahoo.com
- 4- دانشجوی کارشناسی ارشد دانشگاه آزاد اسلامی، Aslanbeygi_M@yahoo.com
- 5- دانشجوی کارشناسی ارشد دانشگاه آزاد اسلامی، mhd_sayedrazi@yahoo.com
- 6- دانشجوی کارشناسی ارشد دانشگاه آزاد اسلامی، Prv_dorneshan@yahoo.com
- 7- دانشجوی کارشناسی ارشد دانشگاه آزاد اسلامی، mah_zolghadri@yahoo.com

چکیده

حمام های بسیار زیادی قبل و پس از اسلام در ایران ساخته شده است. امروزه تعدادی از آنها هنوز مورد استفاده قرار دارند. رطوبت به عنوان مخرب ترین عامل فرسایش بناها، موجب گردیده عمر بنای حمام ها در مقایسه با سایر بناهای تاریخی کمتر شده و نیاز به مرمت و نوسازی آنها بیشتر باشد. به همین دلیل حمام های مربوط به قبل از دوران صفوی عمدتاً از بین رفته اند و اطلاع دقیقی از آنها در دست نیست.

از قدیمی ترین حمام های شناخته شده موجود در ایران می توان به حمام میرعماد کاشان و حمام افو شته نطنز اشاره کرد که در دوره تیموری ساخته شده اند و با تعمیرات و تغییرات زیاد تاکنون حفظ شده اند.

حمام های تاریخی قزوین مانند سایر آثار تاریخی آن ضمن آنکه آمار قابل توجهی را به خود اختصاص داده اند از نمونه های مناسبی برای معرفی فرهنگ و هنر این کهن شهر به شمار می روند؛ و معماری پیشرفته و پیچیده ای را تبیین می نمایند.

مقاله پیش رو با معرفی حمام های قزوین به عنوان عناصر اصلی شکل دهی و توسعه محله ای این شهر و نهاد توسعه و رونق و آبادانی آن به بررسی پیشینه و موقعیت برخی از حمام های تاریخی قزوین می پردازد.

یکی از قدیمی ترین حمام های پا بر جا در قزوین حمام امیر گونه خان مربوط به دوره صفوی است که امروزه آن را با نام قجر می شناسند و در سال های اخیر با مرمت و بازسازی به صورت موزه مردم شناسی تغییر کاربری یافته است؛ که به اختصار معرفی خواهد شد.

واژه های کلیدی: گرمابه های تاریخی، میراث فرهنگی قزوین، معماری گرمابه قجر